МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи _____ Н. В. Михальченко
30 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВОФІЛОСОФІЯ

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»,

2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: Рускуліс Лілія Володимирівна, професор кафедри української мови і літератури, доктор педагогічних наук, професор _____(Рускуліс Л. В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Рускуліс Л. В.)

«28» серпня 2023 р.

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Лінгвофілософія» розглянуто мову як об’єкт філософських досліджень; мову, модуси її існування; сутність лінгвофілософії; лінгвофілософію та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію; досліджено гумбольдтіанство як вияв антропоцентричного підходу до мови; лінгвофілософську концепцію Вільгельма фон Гумбольдта (вчення про творчий характер мови; зовнішню та внутрішню форми мови); з’ясовано особливості неогумбольдтіанства як напряму в лінгвофілософії, його загальну характеристику й особливості розвитку в США та в Європі; схарактеризовано місце структуралізму в лінгвофілософії, передумови виникнення його та спільні ознаки лінгвістичного структуралізму; особливості лінгвофілософської концепції Ф. де Соссюра та вплив її на зародження структуралізму; вивчено принцові засади розвитку шкіл лінгвістичного структуралізму; розкрито засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського (сутність ідеї вроджений структур); базові принципи породжувальної граматики відповідно до концепції Н. Хомського; досліджено виникнення лінгвофілософії як науки, основні принципи неокантіанства; теоретичні засади філософської концепції Е. Касірера; вивчено логіко-семантичну програму аналізу мови; тенденції розвитку лінгвофілософських ідей у межах аналітичної філософії другої половини XX століття, семантичні й прагматичні концепції мови; проаналізовано герменевтичний підхід до мови (М. Гайдеґґер, Г.-Г. Гадамер, Е. Гуссерль, М. Мерло-Понті); обґрунтовано сутність й основні поняття комунікативної філософії мови та виникнення теоантрокосмічної концепції мови; досліджено особливості лінгвофілософської думки в Україні.

Ключові слова: лінгвофілософія, мова, гумбольдтіантсво, неогумбольдтіанство, структуралізм, неокантіантство, генеративна лінгвістика, логіко-семантична програма аналізу мови, семантичні й прагматичні концепції мови, герменевтика, комунікативна та теоантрокосмічної концепції мови.

Summary

In the process of studying the discipline "Linguophilosophy" a language as an object of philosophical research, a language, modes of its existence; the essence of linguophilosophy, linguophilosophy and other areas of language research based on philosophy are considered. Humboldtianism as a manifestation of anthropocentric approach to a language, the linguo-philosophical concept of Wilhelm von Humboldt (the doctrine of the creative nature of any language; the external and internal forms of a language) are studied. The features of neo-Humboldtianism as a direction in linguistic philosophy, its general characteristics and peculiarities of development in the USA and in Europe are clarified. The place of structuralism in linguophilosophy, the preconditions of its origin and common features of linguistic structuralism, the features of F. de Saussure's linguistic-philosophical conception and its influence on the emergence of structuralism are characterized. The main principles of the development of the linguistic structuralism schools are given. The principles of N. Chomsky’s linguophilosophical concept (the essence of the idea of innate structures), basic principles of generative grammar in accordance with N. Chomsky’s concept are revealed. The origin of linguophilosophy as a science, the basic principles of neo-Kantianism are highlighted. The theoretical foundations of E. Cassirer's philosophical concept are investigated. The logical-semantic program of the language analysis, the trends in the development of linguistic and philosophical ideas within the analytical philosophy of the second half of the XX century, the semantic and pragmatic concepts of language are examined. The hermeneutic approach to language (M. Heidegger, G.-G. Gadamer, E. Husserl, M. Merleau-Ponty) is analyzed. The essence and basic concepts of communicative philosophy of language and the emergence of the theoanthrocosmic concept of language are substantiated. The features of linguistic and philosophical thought in Ukraine are outlined.

Key words: linguophilosophy, language, Humboldtianism, neohumboldtianism, structuralism, neo-Kantianism, generative linguistics, logical-semantic program of language analysis, semantic and pragmatic concepts of language, hermeneutics, communicative and theoanthrocosmic concept of language.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – укладання термінологічного словника.	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	***Рік підготовки:***	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: – 8 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: магістра	10 год.	
		Практичні	
		20 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 40 годин аудиторної роботи, 80 годин самостійної роботи (33%/67%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – укладання термінологічного словника.	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	***Рік підготовки:***	
		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин 90		1-й	
		Лекції	
http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь: магістра	6 год.	
		Практичні	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 12 годин аудиторної роботи, 78 годин самостійної роботи (13,3%/86,7%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: ознайомлення з історією світової лінгвофілософської думки та розвитком філософії мови в Україні..

Завдання курсу: осмислити основні концептуальні засади лінгвофілософії; ознайомитися з теоретичними положеннями із найважливіших тем лінгвофілософії: філософія і мова, мова як об'єкт філософських досліджень; лінгвофілософія та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію; лінгвофілософський підхід до мови (гумбольдтіанство, неогумбольдтіанство, структуралізм, поструктуралізм та постмодернізм, генеративізм); філософський підхід до мови (перші лінгвофілософські ідеї, неокантіанство, логіко-семантична програма мови, герменевтичний, феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи, комунікативна філософія і мова, теоантропокосмічна теорія мови); розвиток лінгвофілософських ідей в Україні (Г. Сковорода, О. Потебня, Д. Овсяннико-Куликовський).

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Знання та розуміння предметної галузі й розуміння професійної діяльності. Уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства і літературознавства; знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл.

ПРН 3 Знання фундаментальних дисциплін (методики навчання фахових дисциплін, теорії мови та літератури, лінгвофілософії) на діахронно-синхронному рівні як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі мовознавства й літературознавства.

ПРН 7 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ПРН 9 Здатність до пошуку, оцінювання, інтерпретації та синтезу наукової інформації, отриманої з різних джерел.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Знання загальних питань із філософії науки, методології наукових досліджень та організації науки в Україні.

ЗК 2. Знання провідних тенденцій українського мовно-літературного процесу, основних концептуальних положень технологій філологічної освіти.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Набуття міцних знань із професійних дисциплін.

ФК 10. Володіння основними поняттями, концепціями і фактами сучасної мовознавчої і літературознавчої науки.

ФК 11. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність оперувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ФК 17. Здатність самостійно проводити науково-дослідницьку роботу.

ФК 19. Володіння українською мовою на високому рівні й здатність оперувати мовними засобами на повний спектр соціокультурних явищ.

ФК 20. Володіння методологічними прийомами комунікативної поведінки в різних культурних контекстах.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.

Тема 1. Мова, модуси її існування і функція. Мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність лінгвофілософії. Представлення сутності мови у науково-зорієнтованій філософії мови. Лінгвофілософія та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.

Тема 2. Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Філософські та загальнонаукові концепції. Вчення про творчий характер мови. Вчення про зовнішню та внутрішню форми мови. Неогумбольдтіанство як напрям у лінгвофілософії. Загальна

характеристика неогумбольдтіанства. Неогумбольдтіанство у США. Філософські основи теорії мовної відносності. Неогумбольдтіанство в Європі. Лінгвофілософська концепція Й Л. Вайсгербера.

Тема 3. Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра та її вплив на зародження структуралізму. Найвідоміші школи лінгвістичного структуралізму. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.

Тема 4. Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського. Сутність ідеї вроджений структур. Породжувальна граматика відповідно до концепції Н. Хомського.

Кредит 3. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма аналізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови. Комунікативна філософія мови. Теоантропокосмічна теорія мови.

Тема 5. Перші лінгвофілософські школи. Лінгвофілософські ідеї Давнього Сходу (Давній Єгипет, Юдея, Індія). Лінгвофілософські ідеї у Давній Греції (Платон, Арістотель). Аспекти філософії мови у стоїків. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Лінгвофілософські проблеми у середньовічних дискусіях реалістів і номіналістів. Емпіризм та раціоналізм у філософії мови XVII- XVIII ст. Лінгвофілософська граматика Пор-Рояля.

Тема 6. Неокантіанство і філософія мови. Основні принципи неокантіанства. Теоретичні засади філософської концепції Е. Касірера. Мова в системі пізнання. Логіко-семантична програма налізу мови. Зародження аналітичної філософії мови. Основи філософії логічного аналізу мови. Логічний позитивізм. Проблеми філософії лінгвістичного аналізу. Вчення про мовні ігри і контекстний характер значення. Тенденції розвитку лінгвофілософських ідей у межах аналітичної філософії другої половини XX століття. Семантичні концепції мови. Загальна характеристика прагматичних концепції мови. Теантропокосмічна теорія мови. Виникнення теоантрокосмічної концепції мови. Загальна характеристика мови у теантропологізмі. Лінгвофілософська концепція О. Лосєва. Синенергетична сутність мови в концепції П. Флоренського. Енергетична концепція сутності мови К. Кастанеди. Сучасні аспекти теоантропокосмічної теорії мови.

Тема 7. Герменевтична концепція мови М. Гайдеґґера. Філософія мови Г.-Г. Гадамера. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова. Сутність і основні поняття комунікативної філософії мови. Теоретичні аспекти концепції ідеальної комунікації, пов’язані з мовою.

Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.

Тема 8. Особливості лінгвофілософської думки східних слов’ян. Розвиток лінгвофілософської думки в Україні в X – середині XVI століття. Лінгвофілософська концепція О. Потебні. Природа мови в концепції О. Потебні. Процес породження мовлення за О. Потебнею. Тенденції розвитку сучасної філософії мови.

4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.						
Тема 1. Мова, модуси її існування і функція. Мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність лінгвофілософії. Представлення сутності мови у науково-зорієнтованій філософії мови. Лінгвофілософія та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.	7	1	2			4
Тема 2. Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Філософські та загальнонаукові концепції. Вчення про творчий характер мови. Вчення про зовнішню та внутрішню форми мови. Неогумбольдтіанство як напрям у лінгвофілософії. Загальна характеристика неогумбольдтіанства. Неогумбольдтіанство у США. Філософські основи теорії мовної відносності. Неогумбольдтіанство в Європі. Лінгвофілософська концепція Й Л. Вайсгербера.	10	1	4			5
Тема 3. Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра та її вплив на зародження структуралізму. Найвідоміші школи лінгвістичного структуралізму. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	7	1	2			4
Тема 4. Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського. Сутність ідеї вроджений структур. Породжувальна граматика відповідно до концепції Н. Хомського.	6	1	2			3
Усього:	**30**	**4**	**10**			**16**
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.						
Тема 5. Перші лінгвофілософські школи. Лінгвофілософські ідеї Давнього Сходу (Давній Єгипет, Юдея, Індія). Лінгвофілософські ідеї у Давній Греції (Платон, Аристотель). Аспекти філософії мови у стоїків. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Лінгвофілософські проблеми у середньовічних дискусіях реалістів і	12		2			10

номіналістів. Емпіризм та раціоналізм у філософії мови XVII- XVIII ст. Лінгвофілософська граматика Пор-Рояля.						
Тема 6. Неокантіанство і філософія мови. Основні принципи неокантіанства. Теоретичні засади філософської концепції Е. Касірера. Мова в системі пізнання. Логіко-семантична програма аналізу мови. Зародження аналітичної філософії мови. Основи філософії логічного аналізу мови. Логічний позитивізм. Проблеми філософії лінгвістичного аналізу. Вчення про мовні ігри і контекстний характер значення. Тенденції розвитку лінгвофілософських ідей у межах аналітичної філософії другої половини XX століття. Семантичні концепції мови. Загальна характеристика прагматичних концепції мови. Теантропокосмічна теорія мови. Виникнення теоантрокосмічної концепції мови. Загальна характеристика мови у теантропологізмі. Лінгвофілософська концепція О. Лосєва. Синенергетична сутність мови в концепції П. Флоренського. Енергетична концепція сутності мови К. Кастанеди. Сучасні аспекти теоантропокосмічної теорії мови.	10	2	4			4
Тема 7. Герменевтичний підхід до мови. Загальна характеристика герменевтики. Герменевтична концепція мови М. Гайдеґґера. Філософія мови Г.-Г. Гадамера. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова. Сутність і основні поняття комунікативної філософії мови. Теоретичні аспекти концепції ідеальної комунікації, пов'язані з мовою.	8	2	2			4
Усього:	**30**	**4**	**8**			**18**
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.						
Тема 8. Особливості лінгвофілософської думки східних слов'ян. Розвиток лінгвофілософської думки в Україні в X – середині XVI століття. Лінгвофілософська концепція О. Потебні. Природа мови в концепції О. Потебні. Процес породження мовлення за О. Потебнею. Тенденції розвитку сучасної філософії мови.	30	2	2			26
Усього:	**30**	**2**	**2**			**26**
Усього годин:	**90**	**10**	**20**			**60**

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.						
Тема 1. Мова, модуси її існування і функція. Мова як об'єкт філософських досліджень. Сутність лінгвофілософії. Представлення сутності мови у науково-зорієнтованій філософії мови. Лінгвофілософія та інші напрями дослідження мови, що спираються на філософію. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.	8	1				7
Тема 2. Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Філософські та загальнонаукові концепції. Вчення про творчий характер мови. Вчення про зовнішню та внутрішню форми мови. Неогумбольдтіанство як напрям у лінгвофілософії. Загальна характеристика неогумбольдтіанства. Неогумбольдтіанство у США. Філософські основи теорії мовної відносності. Неогумбольдтіанство в Європі. Лінгвофілософська концепція Й Л. Вайсгербера.	8	1	1			6
Тема 3. Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра та її вплив на зародження структуралізму. Найвідоміші школи лінгвістичного структуралізму. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	8	1	1			6
Тема 4. Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського. Сутність ідеї вроджений структур. Породжувальна граматика відповідно до концепції Н. Хомського.	6	1				5
Усього:	**30**	**4**	**2**			**24**
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.						
Тема 5. Перші лінгвофілософські школи. Лінгвофілософські ідеї Давнього Сходу (Давній Єгипет, Юдея, Індія). Лінгвофілософські ідеї у Давній Греції (Платон, Арістотель). Аспекти філософії мови у стоїків. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Лінгвофілософські проблеми у середньовічних дискусіях реалістів і номіналістів. Емпіризм та раціоналізм у	10					10

філософії мови XVII- XVIII ст. Лінгвофілософська граматика Пор-Рояля.						
Тема 6. Неокантіанство і філософія мови. Основні принципи неокантіанства. Теоретичні засади філософської концепції Е. Касірера. Мова в системі пізнання. Логіко-семантична програма аналізу мови. Зародження аналітичної філософії мови. Основи філософії логічного аналізу мови. Логічний позитивізм. Проблеми філософії лінгвістичного аналізу. Вчення про мовні ігри і контекстний характер значення. Тенденції розвитку лінгвофілософських ідей у межах аналітичної філософії другої половини XX століття. Семантичні концепції мови. Загальна характеристика прагматичних концепції мови. Теантропокосмічна теорія мови. Виникнення теоантрокосмічної концепції мови. Загальна характеристика мови у теантропологізмі. Лінгвофілософська концепція О. Лосєва. Синенергетична сутність мови в концепції П. Флоренського. Енергетична концепція сутності мови К. Кастанеди. Сучасні аспекти теоантропокосмічної теорії мови.	10	2	1			7
Тема 7. Герменевтична концепція мови М. Гайдеґґера. Філософія мови Г.-Г. Гадамера. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова. Сутність і основні поняття комунікативної філософії мови. Теоретичні аспекти концепції ідеальної комунікації, пов'язані з мовою.	10		1			9
Усього:	**30**	**2**	**2**			**26**
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.						
Тема 8. Особливості лінгвофілософської думки східних слов'ян. Розвиток лінгвофілософської думки в Україні в X – середині XVI століття. Лінгвофілософська концепція О. Потебні. Природа мови в концепції О. Потебні. Процес породження мовлення за О. Потебнею. Тенденції розвитку сучасної філософії мови.	30		2			28
Усього:	**30**		**2**			**28**
Усього годин:	**120**	**6**	**6**			**78**

5. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	**Тема 1.** Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Сутність лінгвофілософії. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.	1
2.	**Тема 2.** Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Загальна характеристика неогумбольдтіанства.	1
3.	**Тема 3.** Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	1
4.	**Тема 4.** Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського.	1
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
5.	**Тема 6.** Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма аналізу мови. Загальна характеристика герменевтики. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті.. Теантропокосмічна теорія мови.	2
6.	**Тема 7.** Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова	2
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.		
7.	**Тема 8.** Особливості лінгвофілософської думки східних слов’ян.	2
	Усього:	**10**

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	**Тема 1.** Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Сутність лінгвофілософії. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.	1
2.	**Тема 2.** Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Загальна характеристика неогумбольдтіанства.	1
3.	**Тема 3.** Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	1
4.	**Тема 4.** Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського.	1
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
5.	**Тема 6.** Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма аналізу мови. Загальна характеристика герменевтики. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті.. Теантропокосмічна теорія мови.	2
	Усього:	**6**

6. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	**Тема 1.** Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Сутність лінгвофілософії. Лінгвофілософія як навчальна дисципліна.	2
2.	**Тема 2.** Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Загальна характеристика неогумбольдтіанства.	4
3.	**Тема 3.** Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	2
4.	**Тема 4.** Основні засади лінгвофілософської концепції Н. Хомського.	2
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
5.	**Тема 5.** Перші лінгвофілософські школи. Лінгвофілософські ідеї у Давній Греції. Аспекти філософії мови у стоїків. Лінгвофілософські ідеї в епоху Середньовіччя. Лінгвофілософські проблеми у середньовічних дискусіях реалістів і номіналістів. Емпіризм та раціоналізм у філософії мови XVII-XVIII ст. Лінгвофілософська граматика Пор-Рояля.	2
6.	**Тема 6.** Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма аналізу мови. Загальна характеристика герменевтики. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті.. Теантропокосмічна теорія мови.	4
7.	**Тема 7.** Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова	2
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.		
8.	**Тема 8.** Особливості лінгвофілософської думки східних слов'ян.	2
	Усього:	**20**

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	**Тема 2.** Лінгвофілософська концепція Вільгельма фон Гумбольдта. Загальна характеристика неогумбольдтіанства.	1
2.	**Тема 3.** Передумови виникнення і спільні ознаки лінгвістичного структуралізму. Лінгвофілософська концепція Ф. де Соссюра. Постструктуралізм і постмодернізм у філософії мови.	1
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
3.	**Тема 6.** Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма аналізу мови. Загальна характеристика герменевтики. Феноменологічний і екзистенційно-феноменологічний підходи до мови. Вчення Е. Гуссерля про мову. Лінгвофілософські ідеї М. Мерло-Понті.. Теантропокосмічна теорія мови.	1

4.	**Тема 7.** Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова	1
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.		
5.	**Тема 8.** Особливості лінгвофілософської думки східних слов'ян.	2
	Усього:	**6**

7. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	Добір, аналіз та конспектування літератури до теми модуля.	2
2.	Поняття мови і мовлення у лінгвістичній науці. Мова як об'єкт лінгвістичних досліджень. Функції мови.	2
3.	Проналізувати одну з праць в. фон Гумбольдта	2
4.	Вплив неогумбольдтіанства на розвиток етнолінгвістики та лінгвокультурології.	3
5.	Фердінанд де Соссюр як семіотик.	2
6.	Основні школи лінгвістичного структуралізму.	2
7.	Н. Хомський і розвиток психолінгвістики.	3
Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
8.	Розвиток мовознавства Індії та Китаю.	10
9.	Текст. Основні ознаки тексту.	4
10.	Дискурс у сучасній комунікативній філософії мови. Комунікативна компетентність. Мовна особистість. Національно-мовна особистість.	4
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.		
11.	Вплив наукового доробку О. Потебні на розвиток прикладних аспектів сучасної лінгвістики (етнолінгвістика, лінгвокультурологія, філософія мови та ін.)	16
12.	Укладання термінологічного словника.	10
	Усього:	**60**

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кіль-кість год.
Кредит 1. Лінгвофілософія як наука та навчальна дисципліна. Лінгвофілософський підхід до дослідження мови.		
1.	Добір, аналіз та конспектування літератури до теми модуля.	4
2.	Поняття мови і мовлення у лінгвістичній науці. Мова як об'єкт лінгвістичних досліджень. Функції мови.	3
3.	Проналізувати одну з праць в. фон Гумбольдта	2
4.	Вплив неогумбольдтіанства на розвиток етнолінгвістики та лінгвокультурології.	4
5.	Фердінанд де Соссюр як семіотик.	3
6.	Основні школи лінгвістичного структуралізму.	3
7.	Н. Хомський і розвиток психолінгвістики.	5

Кредит 2. Виникнення лінгвофілософії як науки. Неокантіанство і філософія мови. Логіко-семантична програма налізу мови. Герменевтичний підхід до мови. Комунікативна (дискурсивна) філософія і мова Теантропокосмічна теорія мови.		
8.	Розвиток мовознавства Індії та Китаю.	10
9.	Текст. Основні ознаки тексту.	7
10.	Дискурс у сучасній комунікативній філософії мови. Комунікативна компетентність. Мовна особистість. Національно-мовна особистість.	9
Кредит 3. Розвиток лінгвофілософії в Україні.		
11.	Вплив наукового доробку О. Потебні на розвиток прикладних аспектів сучасної лінгвістики (етнолінгвістика, лінгвокультурологія, філософія мови та ін.)	18
12.	Укладання термінологічного словника.	10
	Усього:	**78**

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Укладання термінологічного словника.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за умови, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу..

Студенту виставляється дуже добре, якщо відповідь повна, вичерпна, насичена термінологією з курсу; визначається точністю, послідовністю і логічністю; відповідає мовним нормам. У ході відповіді студент розкриває питання, передбачені для самостійного опрацювання, наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу. У ході відповіді наявні незначні мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється добре, відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи..

Студенту виставляється достатньо, якщо відповідь змістовна, однак неповна, репліки недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином використання термінологічної лексики; порушується послідовність і логічність викладу думок; надається перевага невербальній комунікації; трапляються суттєві мовленнєві огріхи.

Студенту виставляється задовільно, якщо він бере участь в обговоренні теоретичних питань практичного заняття, проте, відповіді є недостатніми за обсягом (до 5-6 реплік), елементарними за змістом, зі значною кількістю помилок різного роду.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 3 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	30	300/100
20	30	30	20	20	50	30	70		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення − вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація − метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: підруч. К.: ВЦ «Академія», 2008. 240 с.
2. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А. П. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. филол. спец. вищ. навч. закл.: у 2 ч. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підруч. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

Допоміжна

1. Жаборюк О. А. До питання про філософські аспекти мовознавства. *Мовознавство.* 2006. № 1. 39-44.
2. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства. *Мовознавство*. 1997. № 2-3. С. 3-11.
3. Перебийніс В. С. На шляху до пізнання таємниць мови. К.: Світ, 1965. 230 с.
4. Перебийніс В. С. Напрямки і школи в сучасній структурній лінгвістиці. *Проблеми та методи структурної лінгвістики*. К.: Світ, 1969. Вип. 2. С. 5-25.
5. Перебийніс В. С. Розвиток структурно-математичної лінгвістики на Україні. Мовознавство на Україні за 50 років. К.: Світ, 1967. 120 с.
6. Перебийніс В. С. Теоретичні та прикладні проблеми структурної лінгвістики. *Мовознавство*. 1981. № 4. 23-42 с.
7. Ситнеченко Л. Першоджерела комунікативної філософії. К.: Либідь, 1996. 759 с.
8. Соссюр Фердінанд де. Курс загальної лінгвістики. К.: Основа. 1997. 324 с.
9. Франчук В. Ю. А. А. Потебня и слав'янская філологія. *Вопросы языкознания*. 1992. № 4. С. 123-131.

13. Інформаційні ресурси

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2008. 240 с. (Альма-матер). (25).
2. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. филол. спец. вищ. навч. закл.: у 2 ч.. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008 (150).